



УДК 745.521

ЗАСОБИ ПОСИЛЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ ВИРАЗНОСТІ ТЕКСТИЛЬНИХ ФАКТУРНИХ РІШЕНЬ

МИХАЙЛЮК Ольга, ОСТАПЕНКО Наталія, КОЛОСНІЧЕНКО Марина
Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна
olga.knutd@meta.ua

В роботі розглянуто різноманітні засоби створення фактурних рішень текстилю. Охарактеризовано види фактур та вказано способи їх виготовлення. Засвідчено, що матеріал є ефективним засобом посилення художньої виразності текстильних фактурних рішень. Перелічено різновиди основних матеріалів та додаткового декору, що широко використовуються у фактурному оздобленні. Розкрито специфіку комбінування відомих та інноваційних матеріалів для фактурних рішень.

Ключові слова: фактура, текстиль, оздоблення, декор, дизайн.

ВСТУП

Сучасна практика моделювання базується на широкому застосуванні різноманітних фактур, які не тільки оздоблюють текстильний виріб, але підсилюють і збагачують його композицію, впливають на художньо-естетичне сприйняття. Фактури можуть бути використані для виділення форми виробу або його частини, членування форми на частини, об'єднання частин форми або декількох різних самостійних форм, організації зорового руху в певному напрямку на поверхні форми. Причому різноманітні не тільки декоративні техніки, а й засоби посилення художньої виразності текстилю.

Для досягнення оригінальних фактурних рішень дизайнери вдаються до художніх експериментів, які, в свою чергу, сприяють розвитку навичок та відкриттю нових засобів створення фактурних рішень.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою даної роботи є аналіз різноманітних художньо-виразних засобів та дослідження специфіки їх застосування у розробці текстильних фактурних рішень.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Проектування нових текстильних фактурних рішень є одним з найважливіших етапів сучасної дизайн-індустрії. До засобів створення фактур належать текстильні та нетекстильні матеріали, фурнітура, декор, нитки тощо. Фактури можуть бути як площинними, так і об'ємними простими, такими, що виготовляються у масовому виробництві автоматизованим способом або складними, багат шаровими, рухомими тощо. Для виготовлення останніх використовують, як правило, індивідуальний підхід та ручну працю [1].

Одним з найбільш ефективних засобів посилення художньої виразності фактури є матеріал. Він грає найважливішу роль у створенні фактури, так само як і техніка виконання. Наприклад, у результаті ткацтва полотняним



переплетенням із застосуванням в якості утока таких матеріалів, як вовняна пряжа, фліс, букле, синель, кужіль, тасьма тощо можна отримати принципово різні за візуальним і тактильним сприйняттям фактури [2]. Також широко використовуються тканини, які відрізняються від основного матеріалу за фактурою, кольором, забарвленням та оздобленням; трикотажні полотна; штучна та натуральна шкіра, замша; хутро; різноманітна фурнітура; вишивальні нитки; металеві та металізовані нитки. Застосовують чергування як традиційних, давно відомих видів, так і нових, нетрадиційних, пов'язаних з властивостями конкретних матеріалів і з появою нових технологій виготовлення оздоблення. Слід зазначити, що сучасний текстиль вільно експериментує з рослинними матеріалами, пластиком, металом тощо. Застосування нетрадиційних матеріалів або їх масштабів поряд з традиційними засобами оздоблення є одним з основних принципів революції в декоративному мистецтві 70-х років ХХ століття. Сьогодні актуальними є і інноваційні матеріали, серед яких, наприклад, «розумний текстиль», що може змінювати колір під дією вологи, тепла та світла.

Для надання виробам індивідуальності та художньої виразності часто використовують комбінування засобів оздоблення. Поєднання одночасно різних за зовнішнім виглядом та властивостями матеріалів дає можливість пошуку нових фактурних рішень.

Крім того, елементи однієї фактури можуть відрізнитися за сировинним складом, призначенням, способом виготовлення тощо. Фактурні рішення також можуть базуватися на використанні об'ємних елементів, що мають окрему конструкцію чи певну схему або техніку виготовлення.

Відомо [3], що асортимент оздоблення, яке використовують при виготовленні сучасних текстильних фактур, досить різноманітний. Серед найбільш поширених засобів посилення художньої виразності текстилю є мереживо, гіпюр, шитво тощо; фурнітура, а саме гудзика, застібки-блискавки, пряжки, блочки, стрічки, тасьми, шнури тощо; бейка, бахрома, бісер, стеклярус, паєтки і такі додаткові об'ємні деталі, як розетки, бутоньєрки тощо.

Особливої уваги заслуговують засоби оздоблення, що дозволяють створювати об'ємні рухомі фактурні ефекти і, як результат, нестійку форму, що змінюється залежно від впливу на неї, наприклад, під час рухливості повітря тощо. Загальне сприйняття фактурного рішення текстилю може змінюватися залежно і від варіантів комбінування матеріалів різного сировинного складу, розмірів та форм ділянок поверхні, фурнітури, декору тощо.

Акценти на основі контрасту отримують в результаті застосування принципово різних за кольором, властивостями поверхні, тощо матеріалів [4].

Необхідно також враховувати взаємодію основних матеріалів та додаткового декору, які можуть утворювати контрастне фактурне рішення або базуватися на м'яких нюансних відносинах кольору, текстури, рельєфів, ритму тощо. Слід також зауважити, що оздоблення не завжди є доцільним і може успішно застосовуватися в рівній мірі в будь-якому виробі. Невдало використаний декор здатний не тільки погіршити зовнішній вигляд текстилю, але і зробити його антихудожнім. Те, наскільки фактурне рішення прикрасить сучасний виріб, залежить значною мірою від розуміння його призначення і



образності, знання специфіки підходу до художнього оформлення різних видів текстильних виробів.

Саме на основі творчих експериментів, досліджень та накопиченого практичного досвіду роботи з різноманітними художньо-виразними засобами базуються нові проєктні підходи до створення високо естетичних фактурних рішень текстилю.

ВИСНОВКИ

Розглянуто засоби створення фактурних рішень текстилю. Перелічено види фактур, вказано способи їх виготовлення. Зазначено, що матеріал є одним з найефективніших засобів посилення художньої виразності текстильних фактурних рішень. Перелічено різновиди основних матеріалів, а саме стрічки, тасьми, шнури, бахрама, бейка, мереживо, гіпюр, шитво, бісер, стеклярус, блискітки та додаткового декору, як наприклад, розетки, бутоньєрки тощо, які використовують для фактурного оздоблення.

Проаналізовано специфіку комбінування відомих і нових нетрадиційних матеріалів та технології виготовлення засобів оздоблення фактури. Здійснено аналіз взаємодії основних матеріалів та додаткового декору, які можуть утворювати контрастне фактурне рішення або базуватися на м'яких нюансних відносинах кольору, текстури, рельєфів, ритму тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Михайлюк О. Ю. Узагальнена систематизація різновидів фактур матеріалів для дизайн-проєктування одягу / О. Ю. Михайлюк, М. В. Колосніченко, Н. В. Остапенко, І. Л. Гайова, А. Ю. Антонюженко. *Art and design*. 2018. №1. С. 27–35.
2. Супрун Н. П. Художнє оформлення текстильних матеріалів: навч. посібник / Н. П. Супрун, М. В. Колосніченко, О. К. Суворова. К.: КНУТД, 2012. 135 с.
3. Колосніченко М. В. Ергономіка і дизайн. Проєктування сучасних видів одягу: навчальний посібник / Колосніченко М. В., Зубкова Л. І., Пашкевич К. Л., Полька Т. О., Остапенко Н. В., Васильєва І. В., Колосніченко О. В. К.: ПП «НВЦ «Профі», 2014. 386 с.
4. Pashkevich K. L. Research of some physical and mechanical characteristics of suiting fabrics for designing the clothes / K. L. Pashkevich, M. V. Kolosnichenko, N. V. Ostapenko. *Vlakna a Textile*, 2016, №1, p. 3–8.

MYKHAILIUK O., OSTAPENKO N., KOLOSNIICHENKO M. MEANS OF ENHANCING THE ARTISTIC EXPRESSIVENESS OF TEXTILE TEXTURED SOLUTIONS

The paper considers various means of creating textured solutions for textiles. The types of textures are characterized and the methods of their production are indicated. It has been proven that the material is an effective means of enhancing the expressiveness of textile textured solutions. The types of basic materials and additional decor that are widely used in textured decoration are listed. The specificity of combining well-known and innovative materials for textured solutions is revealed.

Key words: texture, textile, finishing, decor, design.